

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt

balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.Hérmontellon levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Róthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadás körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft.	Egész évre 14 ft.
Fél évre 6 ft.	Fél évre 7 ft.
Negy. évre 3 ft.	Negy. évre 3.50.

Hirdetmények díja:

6 hasábon pátisor egyszeri hírde-
tésnél 6 kr. s minden következők-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.

Nyílt-tér sora 15 kr.

Nagylelkű adakozók folytatólagos-
névsora.A háborúságs és nyomorától sújtott franciaiak
részére újabb adakoztak

Schauer János . . .	1	"	"
Merzits Ludovika . .	3	"	"
Gaal Sándor Szondáról	5	"	"
Áttétel 2 arany, 6 huszas, 5 franc, 1 tallér és . . .	1931	"	66

Egész összeg 2 arany 6 huszas
5 franc, 1 ezüst tallér és . . . 1940 " 66 "Az emberiség szent ügye nevében fogadják
az illetők a legforróbb köszönetet.Az összes nagylelkű adományok azonnal a
pesti francia consulozhoz indittatnak.

Arad, január 18.

(T.) A pontusi seb enyhítésére hiva-
tott consilium — ha igaz — tegnap egy-
begyült Londonban. Kinek leginkább kö-
szönheti a török "beteg ember" s egész
Európa, hogy nevezett beteg Oroszország
által örök minden földi bajaiból ki
nem gyógyított s öröksége fölött a jó
szomszédok meg nem osztottak: azon ha-
talom, Franciaország, nincs a conferen-
tiában képviselve!Ki hitte volna csak egy rövid év előtt
is, hogy egy lehető legfontosabb nemzet-
közi kérdésben, milyen a keleti ügy
szóban levő egyik oly lényeges ré-
sze, vitatkozás, sőt megoldás tárgyává té-
tethessék, anélkül, hogy az európai jog
eddig legtekintélyesebb képviselője s ke-
zese: Franciaország hozzájáruljon? Való,
hogy néhány év óta sok olyan történet
már, miről az államok hivatalos bölcsei
az ugynevezett diplomaták sejtélemmel
sem bírtak, s mégis a hozzájárulásuk nél-
kül létrejött fait accompli-kbelelőbb-utóbb
belenyugodtak. De hogy az is történhes-
sék, miszerint a párisi békekötés
alapja fölött azon hatalom nélkül mér-
szeljenek dönteni, mely vére s pénzével
legtöbbet áldozott az európai egyensúly-
nak Oroszország agresszív céljai ellené-
ben való biztosításáért s azt aláírásával
első sorban szentesítette, az még a mai
páratlan viszonyok közt is rendkívülinek
mondható.Bármilyen legyen az ok, amiért Francia-
ország e konferenciára még nem küldé el
képviselőjét: az nem mentheti ki a hatal-
mak hálátlan eljárását a számtalan seb-
ből vérző nemzet irányában. Tovább me-
gyünk. A jelenleg ülésező konferencia
tényleges működése nem csak hálátlanság,
de merő törvénytelenység is. A párisi
béke-szerződés egyik pontja világosan ki-
mondja, hogy ezen szerződést egyoldalul-
lag soha: csak az összes aláírók be-
leegyezésével lehet módosítani vagy
megváltoztatni. Miután pedig annak legte-
kintélyesebb mert létrejövéséért annak
idején legtöbbet áldozott egyik aláírója
illető nevezetét kifejezhetni s beleegyezését
megadni vagy megtagadni akadályozva
van: a többi aláírók nem jogosítvák
Oroszország durva törvénytelenését egy-
magukban szentesíteni.Itt még a sürgősség erva sem forog
fenn, mert a Beust és Granville által
Szentpétervárra küldött cukorvizes jegy-
zések már előlegesen is meghódolást fe-
jezték ki a czári akarat előtt s csak az il-
lemes külforma megvédéséért esedeztek
Gortsakoffhoz. E kérdés miatt tehát há-
boru veszélye nem fenyeget Oroszország
részéről, s így a londoni értekezlet nyak-
ra-főre siettetése még Franciaország rész-
véte nélkül is, alaposan nem indokolható.Eltekintve azonban mindentől, meg-
gondolta-e a perfid diplomácia, hogy mi
következményei lehetnek a jelenlegi nem
törvényes, mert nem teljes számú londoni
konferenciának? Először is igen veszedel-
mes praecedens állapítanak meg s bűnré-
szeseiv teszik magukat Oroszországnak,mert valamint ez egyoldalulag tultette
magát egy európai szerződésen, melyen
mint szerződő fél a többi aláírókkal szem-
ben, azok együttes beleegyezése nélkül
s o h a meg nem másítható kötelezettsé-
gekkel bírt; úgy a többi hatalmak szinte
azon mértékben szerződésszegést követnek
el, ha egyik aláíró társuk jelenléte s bele-
egyezése nélkül a valamennyi egyformán
kötelező szerződés lényegének megsemmi-
sítésébe beleegyeznek.Másodszor ne higgyék, hogy azért, mert
most Franciaország halálos küzdelmet
ví s irányódó befolyását a világ esemé-
nyeire egyelőre elvesztette — ha
ez ugyan bekövetkeznék — azért még a
nap nem szállt alá egészen s a földhöz vá-
gott Antaeus ujult erővel fog majd föle-
melkedni, — mi történik, ha majd ezen
hálátlanul cserben hagyott Franciaor-
szág semmisnek s joggal semmisnek fogja
kinyilatkoztatni oly conferentia határoza-
tát, melyet ő beleegyezésével nem szente-
sített?De lehet egy másik eshetőség is. A lé-
teléért kétségbeesetten küzdő Franciaor-
szág keserűen tapasztalván, hogy mainap
a népjog semmi, az erőszak hatalom min-
den, elhagyatva s megcsalva még azon
hatalmaktól is, kik még egy év előtt ba-
rátságát kódulták — s kik most az-
al fizetnek, amiért 1866-ban vetőjával a
poroszokat Bécs kapui előtt megállította,
hogy ellenségeinek vasuti kocsit átenged-
nek használatul a számára készített általa
becsületesen előre kifizetett fogadásokat
elkoboztatja — — mindezt látva, végre
is ezen Franciaország Oroszország kar-
jaiba veti magát s azzal szövetkezve: Ke-
letet illető viszonzatszolgáltatás Oroszország
körmei közé bocsátja. Akkor majd mi
is aratjuk a gyümölcsöt, melynek magvait
most Andrassy és Beust urak oly gyö-
nyörűen vetik.S így látható, hogy az egybeült con-
ferentia ma is azon hatalom a legfőbb
tényező, mely részt nem vesz abban, s a
végeredményt minden esetre kezében
tartja. Ha enged a conferentia Oroszor-
szág törvénytelen követelésének: Fran-
ciaország ha kissé magához tért a béke
után, törvénytelennek jelentheti ki a lon-
doni végzéseket s újból szőnyegre hozza
az oly kényes természetű kérdést, s akkor
ismét ott leszünk, a hol ma vagyunk. Ha
pedig a conferentia nem enged: Oroszország
szövetkezhetik Franciaországgal s ne-
hány malkotens szláv nemzettel, a keletet
lángba borítja. Így vagy úgy: a Nemezis
elérndi a hűtlen s hálátlan diplomatiát,
csak hogy fájdalom, vele együtt az álla-
mokat is, a miért most Franciaországot
ily rutul mellőzhetni vélik.

A háboru.

A keleti harcztérrel a francziákra nézve ked-
vező tudósítások érkeznek. Egy hivatalos francia
távirat szerint Bourbaki 15-dikén, egész
napon át tartott csatázás után elfoglalta Mont-
beliard-t, és innét Balin ellen szándé-
kozott előre nyomulni; hogy az sikerült-e a meg-
erősödött és mint maga jelenti, tüzérseggel jól el-
látott ellenséges csapatokkal szemben, arról még
eddig nem érkezett tudósítás. Magánhírek ugyan
azt állítják, hogy a németek kénytelenek leendnek
Belfort ostromlásával felhagyni; továbbá hogy
Bourbakinak sikerült volna Werder visszahúzó-
dási-vonalát elválni, és hogy francia portyász-ha-
dak már Altkirchben (a badeni határ-
szél felé) mutatkoztak volna: mindez azonban még
megerősítésre vár.Ha Bourbakinak, ki állítólag 160,000 ember
felett rendelkezik, sikerülend a keleti harcztéren
most már Manteuffel parancsnoksága alatt álló
német hadak felett, melyek hazulról és a párisi
ostrom seregéből is kapnak erősítéseket, — döntő
győzelmet nyerni, ez igen nagy fordulatot adhat a
harcztéri események fejlődésének.Itt természetesen azon körülmény játszik fő-
szerepet, hogy a német csapatok mily számerő fe-
lett rendelkezhetnek. Az ide vágó német tudósítá-
soknak nem lehet teljes hittel adnunk, miután pél-
dál alig hihető az, hogy a párisi ostromseregis, most épen nyerjenek nagyobb erősítéseket, mi-
dön úgy látszik az ostromlott erőiesen hozzá-
láttak a kitorésekhez, s ki tudja, nem fog-e a tö-
meges kirohanás is, melynek célja az ostromö-
v áttörése leend, s melylyel szemben a németeknek
ugyancsak össze kellend szedni magukat, előbb-
utóbb bekövetkezni.Az kétségtelennek vehető, hogy Bourbaki ed-
dig vívott ki előnyökét a keleti harcztéren, de azt,
hogy ezek mennyire birandnak mérvadó hatással
a legközelebb várható döntő összecsapásnál, azt
jelenleg a tudósítások hézagossága miatt, alaposan
megítélni nem igen lehetne.Chanzy tők Le-Mans elhagyása után, követ-
kező, táviratilag már jelzett, napiparancsot intéző
katonáihoz:„A Huisne-völgyben a Loir partjain egész
Vendomeig vívott szerencsés küzdelmek s a Mans
körül 11-én nyert sikerek után, midőn minden po-
sitiókban a mecklenburgi nagyherceg és Frigyes
Károly herceg által vezetett ellenséges haderők
főerőfeszítésének ellenállhatánk, rut győngeség s
egy kimagyarázhatatlan panique bizonyos részekben
fontos hadállások elhagyását okozták, minek foly-
tán az egész sereg biztonsága veszélyeztetve volt.
Erélyes erőfeszítés az azonnal kiadott parancsok
daczára sem lett megkísértve, s Le-Mans föl kelle-
adnunk. Franciaország a második hadsereg
irányzá szeméit. Nem szabad késedelmeskednünk
többé. Az évszak szigorú, a fáradalmak nagyok, a
nékülözések szakadatlanok. De az ország szen-
ved, s ha a legszélsebb erőfeszítés megmentheti,
senki sem fog késedelmeskedni. Különböző tudjá-
tok meg, hogy a ti üdvötlők is az ellenállásban s
nem a visszavonulásban fekszik. Az ellenség eljő
hadállásainkhoz; ott hatalmasan kell fogadnotok
és megsemmisítenetek őt. Sorakozzatok vezérek
köré s bizonyítsátok be, hogy még mindig Coul-
miers Vilepion, Josuel és Vendome katonái
vagytok.“Egy bordeauxi, 16-ról keltezett távirat sze-
rint Chanzy megkísérlé az ellenállást Frigyes. Ká-
ról ellenőrzés alatt tartatott harcztérén, a bár a
21-ik hadtest igen vitézül harcolt, a centrumban
nem lehetett az ellenséget feltartóztatni.Egyébirtat Chanzynek nemcsak a csapatai
között beállott demoralisatio, hanem az idő visz-
onzatszolgáltatás ellen is kell küzdenie. Arról, ha vajjon
fog-e erősítést nyerni, még eddig semmi tudósítás
sem érkezett.A prágai „Politik“ a köv. érdekes magántáv-
iratokat hozza:München, jan. 14. A versaillesi főhadi-
szállásról jelentik: Az északi és keleti ütegek tüze-
lése részben egészen becsütlöt, miután az ál-
landó ködös időjárás miatt az ágyuzandó tárgya-
kat nem lehet kivenni, másrészt pedig az ellensé-
ges lövegek által okozott temérdek kárt helyre
kell állítani. A déli arcvonalon leginkább azon
ütegek működtek, melyek Issy és Vanvres erődök
elen vannak felállítva. A Meudon- és Clarmartnál
felállított két új üteget le kellett szerelni, miután
azek a francia ágyuk tüzeinek nem voltak képe-
sek ellenállni.Veszteségünk csekély; 13-dikán 1 genie-ör-
nagy, 5 tüzfőtiszt és 53 ember vált harczképte-
nne.Zürich, jan. 15. Breteuilből jelentik: Bebi-
zonyul, miszerint a francziák Tavay ellen nyom-
ultak, és kényseríték a németeket hadállásuk
odahagyására. A francziák Charnont felé vonul-
tak, hol a hely és Hericourt közt a legtöbb po-
rosz csapat áll. Páris alól és Németországból is
naponként kapnak erősítéseket. Manteuffel tbnok
már megérkezett a hadsereghez.Brüsszel, jan. 15. Lilleből 14-ről jelentik,
miszerint a francia hadsereg egy osztályának
13. és 14-dikén szerencsés ütközete volt a német
jobbszárnyával, és a németek kénytelenek voltak
több hadállást odahagyni. Bapume a poroszok ál-
tal földerődivényekkel vétetett körül, melyek az
ország lakossága által készítették. Faidherbe tá-
bornok nagy tevékenységet fejt ki, és a már meg-
indult erősítések megérkezése után meg fogja kez-
deni az offenzívát. Ma Lillebe 21 porosz uhlánus
fogyly hozatott.

A „Gaulois“ írja:

„Milyen szomorú volt a mi újévünk! Magunk
között ezt bevallhatjuk, bár bátran hordoztuk el, mint
férfiak, kik el vannak határozva jó képet csi-
nálni a balsorssal szemben, és nevetni a nyomor
szemébe.Fájt nekünk, hogy reggel nem hozhattuk
gyermekünket ágyunkhoz; nem láttuk amint kis
kezét újongva összecsapja, ha valami ajándékot
kapott tőlünk, nem szoríthatunk azokkal kezét,
német hadak felett, melyek hazulról és a párisi
ostrom seregéből is kapnak erősítéseket, — döntő
győzelmet nyerni, ez igen nagy fordulatot adhat a
harcztéri események fejlődésének.Itt természetesen azon körülmény játszik fő-
szerepet, hogy a német csapatok mily számerő fe-
lett rendelkezhetnek. Az ide vágó német tudósítá-
soknak nem lehet teljes hittel adnunk, miután pél-
dál alig hihető az, hogy a párisi ostromseregMásnapon el lehet azokat feledni, de ujéven — bár
mit tegyünk is — szomorúak és hallgatagok va-
gyunk. Hol vannak ők? Mit csinálnak? Ez az
első gondolat, mely lelkünket meglepi. Az atya
gondolatai gyermekeinél időznek; ő maga előtt
látja rémli piros arcaikat, és anyjukat, amint
őket öltözteti.„Ti porosz koldusok, ti porosz rablók, bandi-
ták, vandálok, ti mindent elvettetek tőlünk; ősz-
szerontottatok; legyilkoltok, bombáztok minket;
és nekünk jogunk van titeket királyi gyűlölettel
gyűlölni. Jól van, talán megbocsátjuk nektek, va-
laha ragadozásaitok, gyilkolásaitokat, feldunt vá-
rosainkat, súlyos igátokat, istentelen zsebeléseket.
A francia faj könnyű szívű, oly jölelők, hogy
idővel megbocsátunk, elfeledjük bosszunkat. De ez
ujév napját soha sem feledjük el, melyet kényte-
lenek vagyunk családunk nélkül tölteni.“
Ezután gyönyörű irányban fejezve ki azt, hogy a
németek a harcztéren is összekötöttesben állnak
oththoniakkal, leveleket kapnak, tudósításokat kü-
denek, míg a párisiak galambjait leölik, leveleket
elfogják, így folytatja: „Ezen 1871. ujév napja a
véres boszu korszakát inaurálja. Az egyetemes
béke bohó apostolai, bölcselei meglátják, minő
értéke van a ti emberiségi álmaikot nagy fraizási-
nak! Híjában álmotlato, hogy a világ örök bé-
ke és haladás korszakába lép. Csodálatos haladá-
ra ébresztett fel csakugyan 1870. Soha sem számi-
tottatok e hunok létele. Ismét a 13. és 14. szá-
zadba mentünk visszafelé. A mostani ujév napja
a következő szavakkal lesz beírva gyermekeink
szívében. „Ez oly év volt, midőn nem kaptunk
ajándékot, nem csókoltattuk meg atyánkat a po-
roszok miatt. Megfogunk ezért lakolni.“ Szabadjon
remélni, hogy a visszafizetés órája elérkezett. De
ha mi boszut nem állhatunk, nyomorunkat, utó-
dainkra hagyjuk és ők rajta lesznek, hogy boszut
álljanak.“

Porosz barbárság.

A Vogesek közt és délre ezektől a garibal-
dianusok harcztéren borzasztó rablóhadjárat dú-
lőng. Ennek jellemzésére a „Köln. Ztg.“ egy
kölni tüzernek Chaumontból keltezett harcztéri
leveleiből hoz közleményeket.Egy decz. 3-ról kelt levél mondja: Néhány
nap előtt nem messze innét, elfogatott 30 egyén
azon „rablóbandából“, mely az Unna-vászlóaljat
Chatillonnál megtámadta. Legelőször kénysze-
rítették saját sirjait megásni, és ezután agyonlő-
vették és bevet-
tettek azokba, aki közülök kezeinkbe akad
azonnal fűbelövetik. Ha összetalálkoznak Gari-
baldival, borzasztó élet-halál harc lesz ez, mely-
ben minem a d u n k e g y e l m e t.Egy másik levél decz. 11-ről ekezt mondja:
Egy faluban, mintegy 7 órányira innét, egy
sánczolásra kiindult csapat a franc-tíreurek és a
falu polgárai által megtámadtatván, nagyrésze le-
konczoltatott.Közülünk azonnal elesett 4 ló és 2 ember, a
gyalogság sem tarthatá tovább magát, s ideje volt,
hogy visszavonuljunk, mert különben lovaink és
ágyunk is odavesztek volna. Holnap ismét oda
fogunk menni, 6 ágyu és több gyalogsággal, csak
a bölcseben fekvő kisdetek fognak
megkíméltetni, mindenki, ki csak bo-
tot emelhet le fog lövetni.Itt borzasztó az időjárás, a hó embermagas-
ságyra áll, lábaink elfagynak, s ha beáll a nagy
hóvihar tíz lépésnyire sem lehet jutni. Csak most
veszi igazán kezdetét a háboru.Deczember 27-ről: A legénységéből, mely
ütegeink mellé fedezetül adatott, már a tizedrészt
sincs meg, négyszer kaptunk már pótcasapatokat,
és jelenleg ismét új legénységet várunk.Az itteni parancsnok, mielőtt megtudta ez
esetet, két gyalog-szakaszt két ágyúval küldött
ellenők. Ágyummal én is velük mentem, s utasítá-
súl kaptuk, hogy a falut halálra lőj-
jükk. A falu a Vogesek közt fekszik,
hegyek és erdők között, melyekben leg-
alább is 1500 franc-tíreurek, mindnyájan chassépo-
t-fegyverekkel ellátva, rejtőzött. Mielőtt megérke-
zénk, a gyalogság rohammal elfoglalta a falut, az
ablakokon át a házakba lőtt, és a 16 legelőkelőbb
lakost, köztük a maiert és a lelkeszt foglyokul el-
huzcolta. Akik a menekülést kísérelték meg,
azonnal lelővették. Gyalogságunk ekkor elvonult
a foglyokkal a faluból, és mi 1500 lépésnyire fel-
állítottuk az ágyukat, hogy a falut romba lőj-
jükk. Alig tettünk mintegy 40 lövést, a franc-tíreurek
annyira előréjtek az erdőből, hogy puskáikból
ránk tüzelhettek.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, január 17.

(i x.) Elnök: S o m s s i c h Pál dél-
előtti egynegyed 11-kor megnyitja az ülést.
Napirend: Az ujonczozási tjavaslat folytatólagos
tárgyalása.A miniszterek közül jelen van: A n d r a s s y
Gyula gróf, B e d e k o v i c h, gróf Festetics,
Szlávy, Kerkapoli.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesített.

Elnök néhány magánkérvenyt mutat be. Napirendre térvén a ház, mindenek előtt: Horváth Ede emel szót. Kívánja, hogy azon csekély önállóságot, mely még hazánkra az önvédelemben megmaradt, ne áldozzuk önmagunk felé. A folyó hadjárat bizonyítja, hogy az állandó hadsereg mit sem ér, és ezen elv mindig teher marad a népekre. De ezáltal oly terhek rovatnak a nép vállaira, melyek ezek viszonyaival, méltányos arányban sincsenek. A hadügyi Magyarország bruttó jövedelmének 36%-át igényli. — A „különvélemény” el nem fogadja.

Andrássy Gyula gróf: A jelen ülésszak feladatát tekintve, nem szeretné magára vállalni azon felelősséget, melyek a szünyegen levő tárgy feletti vita szerfeletti hosszabbítását által keletkeztetik. — A kormány a „hadsapattok” kifejezése által nem akar egy régibb címet kiküszöbölteni, mert eddig is ez használtott. — Tagadja, hogy a miniszterium jogainból valamit fel akarja adni, mert 1867 óta az üjczok megajánlása mindig oly czim alatt történt, mint azt a tjavaslat jelenleg teszi, s így a törvénynek sem adatott más magyarázat, mint minőt az magában foglal; — de nem is lehet itt mást tenni, mint becsületesen ragaszkodni azon értelmezéshez, melyet a törvénynek adtunk. Ha az ellenzék értelmezése szerint létesülne a hadsereg, ugy két sereg létezend, mely nem közösen, — hanem csak kölcsönösen védene a birodalmat, s e kölcsönösségből nemsokára két oly nagy sereg állna egymással szembe, mely egymást fenyegetné. — Az osztályok többségének véleménye nemcsak a törvénynek, — de még nyelvtanilag sem felel meg céljának. — A törvény világosan egy közös hadsereget és külön a honvédséget állítja fel; és nyíltan mondja, hogy az üjczok az a magyar „hadsapattok”-ba fognak besoroztatni.

A kormány feladata, hogy megóvja a hazát egy közte és a korona közti összekötőköztől, ezen elveket fogja a kormány követni, míg ő ennek élén, és ennek tagjai azok lesznek, kik mostan azok, s azért határozottan visszautasítja a közp. bizottság többségének véleményét. (Helyeslés.)

Várdy János a kisebbség véleményét értelmű néháy szót.

Vétesy Tamás: A törvény czime nem lehet közönbös dolog a törvényhozásnál. A törvényben a magyar hadsereg külön emlittetik, melyet a birodalom határain kívül a fejedelem csakis a felelős miniszterium ellenjegyzése mellett vezérelheti a közp. bizottság jelentését kéri elfogadtatni.

Br. Simonyi Lajos: A kisebbség véleménye azon eszméket foglalja magában, melyek csakis néhány régi tábornok fejében élnek még. Az ez irányú czim-változtatások igen káros következményeket szülend, s végre csakis a közös hadseregbe fognak üjczokokat adhatni. — Azt hiszi, hogy a jelen világ-események közti békehajlamot kormányunknál csakis azon tudat idézé elő, hogy: közöshadseregünk van. — A közp. bizottság jelentését fogadja el.

Iványi Imre: Ha a miniszterelnöknek a magyar hadsereg felállítását sikerülend, igéri, hogy házról-házra fog járni, miszerint ennek emlékszóbor emeltessék. — Csak II. József császár alatt kezdtek a magyar üjczokokat a német ezredkebe besorozni, azelőtt mindig magyar sereg létezett; — ha ez tehát azelőtt létezhetett, miért nem lehetne ez a jövőben is. — A magyar érdek nem igényelhet más kormányformát, mint a monarchiust, s így a dynastiának sem lehet más érdeke, mint a nemzeté; s azért ragaszkodik a „magyar hadsereg”-féle czimhez. (Eljenzés — balról.)

Dörny János a nemzet sorsát nem látja a mostani kormány kezei közt biztosítva, ellenzi a kisebbség véleményét.

Várdy Gábor érezvén a ház türelmének fogytát, csak néhány futólagos észrevételt kíván tenni. — Ha a miniszter a viszonyokat ismerte már 1867-ben, ugy akkori ez irányú szavaival csak port kívánt a nemzet szemébe szórni; — az ellenzék folytonosan kívánta a törvényt megtartatni, és így a „magyar hadsereg” czim felvételét is; melyet a tulodalu is az 1868.

XL. t. cz. a 12 §-ában oly nagy vívmányként fennen hirdettek. — Elisméri, hogy a kormány e téren sokat tett, habár még nem minden törvényt meg. — Valamint ha a huszárt nevéből, — ugy ha a magyar hadsereget czimétől fosztjuk meg, — elveszük tőle hősiessége varázsát, melyet semmivel sem lehet pótolni. — Rajongás nem az, hogy a magyar hadsereg a törvény értelmében kívántatik, — hanem az, hogy eszméket állít fel a kisebbség, tények helyett. — (Helyeslés balról.)

Ghyzy Kálmán. Ha a közp. bizottság többségének véleménye el is fogadtatik, ugy — fájdalom — még sincs önálló magyar hadseregünk, az kiegészítő részévé maradván a közös hadseregnek. — A közp. bizottság jelentésével elég tétetik a közjog alapfeltételeinek. — A kisebbség jelentésével azon csirát kívánja megfogtatni, melynek törvényé tételének megtagadását annak idején már azért nem merték megmeneti, nehogy azzal a nemzetet az egész kiegyezési má ellen izgatták volna.

Az önálló magyar hadsereg inkább képes a monarchia és a dynastia érdekeit megvédeni, mint a közös hadsereg.

A történelem lapjai mutatják, hogy hajdan az érzelmek és vágyak vezérlék a haderőt, — de most csak a honszerelm lelkesitheti ezt; pedig épen ez az, mit a közöshadseregben minden áron kiirtani vágnak; — s ez idézé elő Solferinót és Sadvát. — A magyar hadsereg felállítását a delegatio intézményének feladata is könnyítették; mert megszűnnék a közös hadseregi budget megállapítása, s így az olyanná tétethetik, melylyel a nemzet inkább fog megbarátkozni. — (Eljenzés — balról.)

Deák Ferencz, (Halljuk, halljuk!) mutatja, hogy 1867-ben voltak itt olyanok, kik a külön magyar hadsereget nem óhajták; s olyanok, kik ennek létét azért tagadták, mert ez a közös hadsereg kiegészítője. Szeretné tudni, vajjon a lelkesültséget e szó „magyar hadsereg” egyedül fogná-e előidézni, ha ennek szervezete régi maradt? — Tudai vágya, vajjon, a haza többi nemzetségi üjczkait lelkesitené-e azon öntudat, hogy ilyen hadseregbe soroztatnak. — A sokszor idézett törvény 12. §-a oly sereg felállítását határozza meg, mely a közös hadsereg kiegészítője; s ennek folytán az országgyűlés mindig oly czim alatt szavazta meg az üjczokat, mint azt most a kormány kéri. — Az 1802. I. t. cz. használta ugyan a magyar „hadsereg” szót; de a legközelebbiben is már csak hadsapattokról szólnak, látszik tehát, hogy akkor is az „exercitus” szót sem vették „sereg” — hanem „csapat” értelmében. — Hasonlóan járt az országgyűlés az előtt is el. Az önálló hadsereg felállítását csak akkor leend szükséges, ha a „personal unió”-t akarják létesíteni, mi — meggyőződése szerint — csak ártalmas leend hazánkra; de míg hazánk és a birodalom többi országai közt a kiegyezés fenáll, addig mindazt, mi ily tév-magyarázatokat idézne elő, ellenezni fogja. A tényekkel kell számot vetni, s ez birta a többséget a kiegyezés létesítésére, — ennek aláírása hazánkra vést hozna. — Ellenzi a többség jelentését. (Helyeslés.)

Tisza László nem akarja az ellenzék azon, bár meggyőződésük ellen, megkötött kiegyezési szerződési felbontását, de ellenzi ennek pontjainak szántszándékos megváltoztatását. — Kérdi, meddig fognak még újabb és újabb áldozatokat hozni. — Fájjalja, hogy előtte szóló okoskodásból az 1848. törvényeket egészen kifelejté. — Mutatja, hogy a honvédelmi had árat alatt csakis a nemzeti lelkesülés vitta ki a győzelmeket — Sem a haza, — sem az uralkodó trónja biztosítva nem lesz mindaddig, míg az önálló magyar hadsereg nem létesítettik. — (Helyeslés — balról.)

Szavazás által a vita folytatása határozatván el, a közp. bizottság előadója Györffy Gyula szólván, véde saját álláspontját; a kisebbség részéről Királyi Pál nem kívánván szólni, — a szavazás holnapra holasztatott, és ezzel az ülés d. u. 3-kor befejeztetett.

Az osztrák delegatio budget-bizottságá jan. 15. és 16-án tartott üléseiben a következő tétéleket intézte el a második extraordináriumból: 100 ezer Wernld-fegyverre 4.100,000 frt szavaztatott meg, a negyedik tétel (a hadi társaság szaporítására 2 millió 835,000 frt) és az ötödik (töltény és járművek a honvédség számára 2 millió) kitérőtlettek. A többi tétel egész a V. czímig kitérőtletett. Az V. czím első tétéle (a karmáromi vár érsekújvári kapujának folytatására 200,000 frt) 100,000 frtban állapítottott meg; ugyanazon vár Igmánd váracsának kiépítésére kért kétszázert frt megtagadtatik. A Krakó melletti Lysa hegy megerősítésére kért 100 ezer frt megtagadtatik; szintugy a romaganozi (Trieszt mellett) erődítésre kért költség is. Az olmtüzi 18. számú váracsra 10 ezer frt szavaztatott meg. Az Enns-vonal megerősítésére semmi sem szavaztatott meg. Jaroslaw megerősítésére egy millió szavaztatott meg; Eperjesére semmi. Az olmtüzi Szent-hegyen létesítendő erődített táborra 500,000 frt helyett Brestl indítványára 300,000 frtot szavaz meg a bizottság. A ruházati készletre 3 és fél millió szavaztatott meg. A 23. tétel (könyvi gyalog-sági ásó beszerzésére 125 ezer frt) az előadó kitérőtletvi kívánta; de a hadügyminiszter fölvilágosította folytatn meg a megszavazást javasolva. Egyhangul elfogadtattott.

Amadeus spanyol király felesketése.

A madridi „Iberia” azon ünnepélyre vonatkozólag, melylyel f. hó 2-án Amadeus spanyol király felesketése történt, a következőket írja:

„Mintán Ruiz Zorilla elnök megnyitotta az ülést, a m. é. nov. 16-iki ülés jegyzőkönyve, valamint a király koronaelfogadási okmánya felolvastott.

Erre Amadeus a terembe lépett. Előtte jöttek: a kortes küldöttsége, s Madrid polgári és katonai hatóságai.

A kormányzó és a miniszteri tanács követtek a királyt, ki midőn a teremben megjelent, minden oldalról ama felkiáltások hangzottak: „Eljen a király!” A kormányzó de la Torre herceg egy beszédet olvasott fel, melyben kijelentette, hogy a cortestől vett hatalmakat ennek kezébe ismét visszateszi. Beszédét eme szavakkal végezte: „Eljen a király!”, mely kiáltás a jelenlévők által lelkesülten ismételtetett. Llanoy Persi jegyző erre fölolvasta az alkotmányt a király előtt, ki az elnök jobbján foglalt helyet, míg az exkormányzó balról ült.

Az alkotmány felolvasása után a király fölkel, s erős, szilárd hangon mondta el az eskü szavait.

Zorilla elnök: Elfogadja ön az alkotmányt, s megesküszik, hogy a spanyol nemzet 1869-iki alkotmányát, melyek fölolvását hallotta, megtartja? — Amadeus: Igen, esküszöm. Zorilla: Megesküszik ön, hogy a királyság törvényét megtartja és mások által megtartatja? — Amadeus: Igen, esküszöm. Elfogadom az alkotmányt, s esküszöm, hogy azt és a törvényeket megtartom és megtartatom. — Zorilla: Ha val leány az Isten megjutalmazza, ha nem, számadásra fogja vonni önt.

Erre a király elhagyta a termet, s most is, mint belépése alkalmával élénken üdvözöltetett. Az elnök erre beszédet tartott, melyben örömet fejezte ki, hogy ily nagy diessel látja befejeztetni a forradalmi művet, s Prim tábornok emlékének meleg szavakat szentel. A gyűlést föllozlatottnak nyilatkoztatta ki, s végül „eljen”-eket mondott a monarchiára, a királyra, Serrano tábornokra (az előbbi kormányzóra), s Prim emléket még egyszer fölkelte, mit a gyűlés lelkeslten helyeselt. (Fognak még ez urak másért is lelkesülni! Szerk.)

A jogi tanulmányok magán-tanulására nézve

a vallás és közoktatásügyi magy. kir. miniszter által a királyi s kath. jogtanodák igazgatóságaihoz 1870. decz. 23-án 28,532. szám alatt intézett szabályrendelet, s erre vonatkozólag a miniszte-

rium közvetlen rendelkezése alatt álló jogtanodákat illetőleg megállapított szabályzat:

I.
A tanulási szabadság elvénél fogva mindenki azon módokat és eszközöket választhatja a gyakorlati életpályához szükségelt ismeretek megszerzésére, melyek egyéni viszonyainak leginkább megfelelnek. — s e tekintetben a nyilvános, vagy magán-tanulást illetőleg a köztanügyi érdeke csak azon tanulmányokra nézve, s oly tanodáknál szabhat korlátozást, amely tanulmányok demonstratív oktatást, kísérletekkel, mutatóványokkal és gyakorlatokkal összekötött tanítást igényelnek, s a mely tanodák közvetlenül a tudományos képzettség magasabb fokozatának, a tudori rang elnyerésére képesítik növendékeiket.

A jogi tanulmányok, s azon jogtanodák, melyek a tanulót jogi szigorlatok letételére közvetlenül nem képesítik, s melyek legközelebbi célja a növendékeiket a gyakorlati szakpályára előkészíteni, nem tartozván azon tanulmányok s tanodák közé, melyekre nézve az általános érvényre emelt tanulási szabadság elvénél fogva a fennebb említett körülmények miatt a magán-tanulás korlátozthatnók, — a tanhatósági engedély, mely eddig a fennebmített jogtanodákra illetőleg a magán-tanulása kívántatik, jövőre nézve általában megszüntetem, s ehhez képest a jogi tanulmányok magán-tanulására nézve a közvetlen rendelkezésem alatt álló fennebb említett minőségű jogtanodákat illetőleg a mellékelt szabályzatot állapítottam meg, melynek néhány példányát az igazgatóságoknak kellő közhírítéssel, tudomás és alkalmazás végett, oly megjegyzéssel küldöm meg, miszerint ezen szabályzat azonnal életbe lép — s azzal ellenkező, eddigelő fennállott szabályok és rendeletek hatályon kívül tétetnek.

II.
Szabályzat a jogi tanulmányok magán-tanulására nézve.

1. §. Magán-tanulások csak oly jogtanodákban lehet helye, melyek tanfolyamainak bevezetése által a tanuló jogi szigorlatok letételére közvetlenül nem képesítetik. Ezeknél a magán-tanulása külön tanhatósági engedély nem szükséges-tetik.

2. §. Ily jogtanodáknál azonban magán-tanulással csak azok élhetnek, kik a jogi tanulmányok hallgatására szabályszerűen megkívánt előkészítéssel bírnak, s e szerint az első évi tanfolyamra nézve az érettségi vizsgálatot kellő sikerrel kiállották, s a többi tanfolyamokat illetőleg az ezeket megelőző tanfolyamok összes tanulmányaiból a vizsgálatokat kellő sikerrel letették.

3. §. Az egyes évi tanfolyamok és tanulmányok bevezetésére kitűzött idő eltelté előtt a magán-tanulók nem bocsáthatnak ezekből letendő vizsgálatra. Szabadságukban áll azonban, a félévi vizsgálatok tárgyaiból az egész évekkel együtt egyszerre a tanév végén, vagy több évi tanfolyam összes tanulmányaiból is egyszerre vizsgálatot tenni, ha ez utóbbi esetben az érettségi vizsgálat befejezett gymnasiumi tanfolyam — vagy ha valamelyik előbbi évi tanfolyam összes tanulmányaiból már vizsgálatokat tettek, s azóta annyi idő mult el, amennyi megkívántott volna az illető felsőbb évi tanfolyam bevezetésére, ha az illető időközben nyilvánosan folytatna volna tanulmányait.

4. §. Ugyanezen szabály alkalmazandó azon magán-tanulókra is, kik előbb nyilvános tanulókként voltak, s a magán-tanulást utjára választották.

5. §. Az egyes évi tanfolyamoknak vagy több évi tanfolyamnak összevontan a szabályszerűen rövidebb idő alatt bevezetése csak rendkívüli körülmények közt, minők: jeles tanulási eredmény, és feltűnően előhaladt kor, kivételesen engedélyeztetik, a közoktatásügyi miniszter által az illető tanári kar meghallgatása után.

6. §. Egy-egy évi jogi tanfolyam összes tanulmányaiból a magán-tanulók a vizsgálatokat egy s ugyanazon jogtanodánál tartoznak letenni, s az ismétlési vizsgálatokat ugyanazon jogtanodánál kiállani, melynél megbuktak. Más jogtanoda csak az előbbi jogtanodának beleegyezésével, vagy ha az megtagadtatik, felfolyamodás utján, a köz-

TÁRCZA.

Az opera eredete.

(Műtörténelmi vázlat.)

Ha az opera eredeti csiráját kutatjuk, ugy vissza kell mennünk a tudományok s művészetek régi klasszikus földre, Görögországba s harmadfél ezer évvel kell visszapiantannunk a multba.

Görögországban a költészetet s zenét legrégibb idők óta egyesítve látjuk. Így született meg a görög költők ajkán a dal, melylyel karöltve járt a Hermes által feltalált nemzeti hangszer: a lyra. Lyrával kísért dallal dicsőíték a görögök hőseiket, isteneiket. — Azonban a görög nép, istenben nemcsak szellemet, hanem a szellemi erők megtestesülését is szemlélte a legszebb emberi alakban. Ismerte az egyes ijtenek tulajdonait, tetteit s viszonyait a többi istenségekhez, szóval ismerte azok történetét. — Mi természetesebb, mint hogy a hősök s istenek dicsőítésére tetteket, eseményeket vegyen lantjára a görög költő. Így született az epika. Továbbá, mi természetesebb, mint hogy az istenség ünnepére összegyűlekezni szokott görög nép, egyéneket léptessen fel az istennek képében s azok által mondassa el a lyra hangjai mellett az isteni tetteket. Így született a dráma.

Igy keletkezett az opera csirája. Ily irányú isteni tisztelet legelőször Dionysiosnak, a bor istenének ünnepén fejtett ki. — Hogy részleteiben miben állott a drámai népiünnep? arra határozott feleletet nem tudunk adni, csak annyit s e j t ü n k, hogy az egészen véve a mai recitativhoz hasonló rythmikai szónoklat volt, kísérve néhány hűros, különösen lyra, cythera, s néhány fuvola-nemű hangszer által, minő a hét sipu syrénsz. Mig a monologoknál önállóbb, a ma áriát megközelítő melódiát gyanítunk, addig a népi énekkart orchestrá képezev, panthomimi-

kai tánc közben s ünnepélyes öltözetben adtak kifejezést érzelmeiknek.

Ily nagy kezdet s ennyi előzmény után azt hinnők, hogy a görög nép, valamint a művészt egyéb ágaiban, ugy az opera terén is örökké né példányokat teremtett az utókor számára. Azonban Görögország e téren csak a kezdetnél maradt, elvetette öntudatlanul az opera magvát, de az nál nem tudott kikelni, mert a gyakorlati zene akkori kezdetleges állapota nem volt képes azt eléggé melegenetni. — Így történt, hogy míg az egyszer Dionisios-ünnepéből a költészet koronája, a szavalati dráma fejtett ki, s míg rövid idő alatt Aeschylus Sophokles és Euripides a classicitás tető pontját érték el, addig az ének s zene köre mind inkább kisebbre szorítottott. — Csak a Chorus tartotta fenn magát a szavalati dráma classicus korában is s copenhousa vezetése mellett a dráma tartalmával meggyőző örök igazságokat, erkölcs szabályokat s istent dicsőítő himnusokat zenget el az egyes részek, — vagy ma, felvonások — között. — Azonban később a chorus is, mint a drámai cselekvény gyors fejlődését akadályozó intézmény eltöröltetett. Így lettek a görögök irányadók a szavalati dráma terén, míg az operának csak magvát hintették el.

Hogy e mag minden szépségeivel kikeljen, s hogy annak a gyakorlati zene méltó, független s jellemzetes kifejezése legyen; arra nézve kevés volt egy nép kora, az népek életidejét s 2000 év fokozatos kifejlődését igényelte.

Azért ne keressünk az ó-korban önálló teljes operát, hanem költjük fel a középkor hőseit, dalait, troubadourjait, jongleurjait, s végre a 13-dik század mimusait. Ezek öntözgettek, talán öntudatlanul az elvetett magot, migem kikelt az a 16-iki században Olaszországban megem földén.

A 13-dik századig a zene egyedül az egyház szolgálatában állott. A hangok megjelölésére szolgáló jegyek, az u. n. neumák nagyon is tökéletle-

nek lévén, az ének, s zene, mint utódról-utódr szoló traditio, a klerus kiváltsága maradt. Azonban a 13-dik században feléledt lovagias szellem lantot adott a világi nagyok kezébe is, s fejedelmek, mint a navarrai király Thibaut, a brabant hercegek, s magas rangú lovagok nem tarták rangjuk alulinak megénekelni a nőkerényeit, szépségeit, s kellemét. — Vándoraldnokok járták be a királyok, fejedelmek udvarait, s a vitéz lovagok várait, s a szelid érzelmek, a lyrai költészet mellett, helyt engedtek az események, hősiestettek, romantikus kalandok, elbeszéléseknek, vagy is az epikai költészetnek.

Az ily vándoraldnokok troubadouroknak, minstreleknek, mienesangereknek, a magyaroknál hegedősöknek nevezetettek. — A vándoraldnok rendes kísérői a jongleurök vagy a hangszer tulajdonképeni kezelői voltak. — A troubadourok tehát elésegítették az opera feléledését azért, hogy a zenét s költészetet kiszabadítsák az egyház szolgálatából s összekötötték az elbeszélést, a dráma egyik elemét, a zenével.

Közelebb léptek az opera fogalmához a 13. század mimusai, vagy a mysteriumok előadói, kik nagyobbn ünnepeken a szentírásnak egyes történelmi helyeit párbeszédekben s zenekísérettel mellett adták elő. Az ily előadásokba később nevetetű, sőt pajkos epizódok is igattattak. Hogy e játékok énekrészei nem voltak mások, mint resitativ-félé előadások, azt a fennmaradt írott emlékek bizonyítják, melyek nagyon emlékeztetnek a katholicus egyház liturgiájára. — A mysteriumok is elősegítették tehát az opera feléledését, mert összekötötték a zenét recitativ-félé dialoggal.

Mintán a mysteriumok kétértelmű, sőt frivol intermezzók miatt zsinatilag tiltottattak, a drámai előadást kedvelő olasz nép a mysteriumokhoz hasonló világijátékokhoz fordult, melyekben a zene mint recitativ s az egyes jelenetek közé ígatott ellenpontozatos szerkezetű Chorus szerepelt.

Az opera tényezői közül tehát még csak a resitativ s a több hangú Chorus létezett, mely utóbbi a contrapunct szabályai közt a melódiát teljesen nélkülözte. — S így hiányzott még az ária. Végre a 16-iki század közepén Giovanni Bardi mceenási udvarában született meg azon gondolat: a Chorus felső hangját egy személy által énekeltetni s a többi hangokat hangszerek által fejezni ki. Ez idő óta lehetett aztán szónó önálló, a harmoniai összeköttetésektől független melódiáról és monódiáról; ekkor született meg az olasz opera főtényezője az ária is, melyből később az oly sok visszaélésekre alkalmat szolgáltatott nagy áriák, cavatinák stb. fejlődtek ki. — A legelső drámai művek melyekben felhasználták ugy az áriát, mint a resitativet s Chorusot, Peri „Daphne”-ja s Caccini „Eurydice”-je, melyek az említett florenai gróf, Bardi udvaránál kerültek színre a 16-iki század végén.

Az orchester a lágy, érzékeny, sőt sentimentális olasz kedélynek leginkább megfelelő hűros hangszerekből állott, minők voltak: a mai zongorához hasonló billentyűs cimbalom, a nagy cithara és hat hűros Viola di Garaba, vagy térdhegedű. Ezek mellett szerepelt még, a szenvedélyesebb helyek kifejezésére, néhány fuvola.

A contrapunctnak rideg kezelői eleinte kicsinyölőleg tekintettek a művészet új gyermekére az operára. Mindazonáltal az, rövid idő alatt elterjedt egész Olaszországban. Olaszországból Németországba átláttatott a 17-iki század elején Schütz; Franciaországba Lully; míg végre későbbben Európa minden művelt államában polgárjogot nyert, s mai nap már a zeneművészet legnépszerűbb, legelterjedtebb, s legnagyobb befolyásu műfaját képezi.

Z. L.

oktatásügyi miniszter által adott engedély mellett jogosítatik ily pótló, vagy ismétlési vizsgálatok tartására.

7. §. Minthogy a magán-tanulók terjedelmesebben vizsgálandók meg, mint a nyilvános tanulók, kiknek tanulmányi előmenetele felől a tanárok a tanfolyam ideje alatt is részben tudomást szerezhetnek, a magán-tanulók vizsgálatai a nyilvános tanulókéval egyszerre egy időben nem tartatnak.

8. §. Magán-vizsgálatok rendszerint közvetlenül a nyilvános tanulók felévi és évi vizsgálatai után e célra különösen kitűzendő, s legalább 14 nappal előbb közzé kell tenni teendő napokon tartatnak.

9. §. E vizsgálatokra a magán-tanulók legkésőbb január, illetőleg június hó végéig tartoznak szóval vagy írásban, a 2-ik §-ban említett vizsgálatokról szóló bizonyítványok előterjesztése mellett, az illető jogtanodai igazgatóságnál jelentkezni.

10. §. Az igazgatóság a jelentkezett magán-tanulókat jegyzékbe veszi, azokat, kik ezen szabály értelmében a kívánt vizsgálatra nem böcsátathatnak, erről végzésileg írásban, a vizsgálatra kitűzött határidő előtt értesíti, s a vizsgálandók számához képest a 8-ik §. értelmében a tanártestülettel egyetértéssel kitűzi és kihirdeti a vizsgálati napokat.

11. §. A vizsgálatra böcsátásnak megadása ellen az illető oktatásügyi miniszterhez fellebezhet. Ez ügybeni felfolyamodások közzé kell tenni, az illető jogtanodai igazgatóságnál adandók be, mely azokat jelentése kíséretében a közoktatásügyi miniszterhez felterjeszti.

12. §. A 8-ik §. értelmében rendszerint megtartandó magán-vizsgálatokon kívül jelentkező magán-tanulók megvizsgálására az időnek meghatározása az igazgatóság hatásköréhez tartozik.

13. §. A magán-vizsgálatokat rendszerint a jogtanodai igazgató mint elnök végzi, azon tanárokkal, kik azon tanulmányokat tanítják, melyekből a magán-tanuló vizsgálatokat tesz. Ha azonban az igazgató egyben az elfoglaltatása miatt valamennyi magán-vizsgálatoknál az elnöki tisztet egy-maga személyesen nem teljesítheti, a tanári kar elhatározás szerint egyes magán-vizsgálatoknál az elnöki tisztet megbízott tanárok helyettesítik. A magán-tanulók ismétlési vizsgálatánál ugyanaz elnököl, ki a rendes vizsgálatnál az elnöki tisztet teljesítette.

14. §. A magán-vizsgálatért az elnök, valamint a vizsgáló tanár számára mindegyik felévi tanulmány után egyenkint két-két forint, s az egész évek után négy négy forint fizetendő. A vizsgálaton megbukott tanulók a vizsgálat ismétlésénél ugyanazon díjt tartoznak fizetni, megjelölve, miszerint a vizsgálat csak azon tanulmányokból ismétlődő, melyekből az illető tanuló megbukott, s a vizsgálati díjt is az ismétlési vizsgálatnál csak ezen tárgyak után köteles fizetni.

Oly magán-tanulóknak, kik szegénységüket közzé kell igazolni, az illető tanárok hatáskörében fekszik a vizsgálati díjakat egészen, vagy legalább részben elengedni.

15. §. A magán-tanulóknak kiszolgált vizsgálati bizonyítványok tartalma, s egyéb a nyilvános tanulókéval nézve is a főnévjegyzékbe vezetendő adatok „Magán-tanulók” fejezete alatt a főnévjegyzékbe bejegyzendő, hogy a netán szükségelt bizonyítványi másolatok ennek alapján kiadhatatlanok, s egyéb tanügy érdekében tudni szükséges adatok nyílván tartassanak. Ehhez képest azon eljárás, mely szerint a magán-tanulók az eddigelő elűkséget engedély elnyerése után magukat bizonyos záros határidő alatt az illető jogtanodánál külön beiratni tartoztak, jövőre nézve megszüntetetik.

16. §. A nyilvános tanulókra nézve megállapított tandíjt a magán-tanulók is kötelesek fizetni, s a vizsgálat letétele előtt magukat annak lefizetése, vagy az alóli felmentése felől igazolni.

17. §. A tandíjfizetés alóli felmentésre nézve a magán-tanulókra is a nyilvános tanulókra nézve fennálló szabályok alkalmazandók. A tandíj elengedése iránti kérvényeket a kellő okmányokkal, és bizonyítványokkal felszerelve, a 9-ik §-ban kitűzött határidő alatt vizsgálatra jelentkezésük alkalmával kötelesek az illető jogtanodai igazgatóságnál benyújtani, mely a folyamodásokat a tanártestület ez ügybeni határozatáról a magán-vizsgálatra kitűzött határidő előtt írásbelileg fogja értesíteni. Tagadó határozat ellen az illető a közoktatásügyi miniszterhez fellebezhet, mire nézve a 11. §-ban meghatározott eljárás irányadó.

18. §. Jelen szabályzat a mennyiben az 1-ső §-ban jelzett jogtanodáknál a magán-tanulásra eddigelő szükségelt hatóság engedélyre vonatkozik, minden ily jogtanodára nézve kivétel nélkül, egyéb részeiben pedig csak a közoktatásügyi miniszter közvetlen rendelkezése alatt álló, az 1-ső §-ban említett jogtanodákra nézve bír érvénnyel, azonnal életbe lép, s minden ezzel ellenkező egyéb rendelkezések, vagy szabályzatok hatályon kívül helyeztetnek.

Táviratok.

Bécs, jan. 17. A mai „Presse” Berlinből azon hírt hozza, hogy Belfort ostroma, el nem távolítható nehézségek folytán, valószínűleg abbahagyatik.

Bécs, jan. 17. A „Tagesspre” Lyonból azon jelentést hozza, hogy Bourbakinak hadműveleteivel sikerült Werder tábornokot visszavonulási vonalától elzárni. Allitólág Altkirchben is francia csapatok tüntek föl. (Altkirch Belforttól keletre mintegy 3 mfdnyire fekszik.)

London, jan. 16. Jules Favre azonnal Londonba utazik, mielőtt Páris bombázása véget ér. A bombázás szakadatlanul folyik. A 15-ki éjen negyven ház elégett.

Bécs, jan. 17. Werder helyzete aggályt kelte, miután Bourbaki folyton előre nyomul. A poroszok valószínűleg megszüntetik Belfort ostromát, s Elsassba fognak visszavonulni.

Berlin, jan. 16. Napoleon excsászár udvartása óriási összegeket emészt fel, minél fogva a

porosz kormányt 8t szabadon akarja böcsátani. Bismarck gróf, midőn neki Napoleon tiltakozását Páris bombázása ellen felolvasták, — azt mondá, — hogy a császári kormány Sedannál véget ért.

London, jan. 16. A parlament febr. 9-re hivatik össze. A „Times” jelenti: A francia kormány elhatározá, hogy a francia nemzeti bankot felhatalmazza kényszerárfoollyammal bíró bankjegyek kibocsátására 1 és fél millió font sterling erejéig.

E bankjegyek biztosítékául az állami erdőségek fognak szolgálni. A „Daily Tel.” Berlinből azon sürgőnyt hozza, miszerint Jules Favre véglegesen visszautasítá a pontusconferentiában való részvételt.

Bordeaux, jan. 16. (Hivatalos.) Bourbaki 15-ről jelenti: Egész napon át folyt a harc. Este a kastély kivételével megszállottuk Montbeliardot, holnap ismét megújítjuk a harcot, noha erős ellenséges csapatok, főleg ellenséges tüzérség áll velünk szemben. Reménylem, hogy Balmot elértem és előnyomulhatok.

Bordeaux, jan. 16. (Hivatalos.) Chanzy tábornok jelenti: Az ellenség támadásainak mindenütt ellenálltunk, főleg a 21. hadtest mutatott heves ellenállást estig, megtartá állásait s foglyokat ejtett, köztük egy zászlóaljparancsnokot. Ellenben a centrum hátrált. Menetünk a hó és jég igen késleltet. — A kormány tiltakozása Páris lövetése ellen minden községben ki van szegezve. A tiltakozás egyszersmind a háboru folytatása mellett nyilatkozik.

London, jan. 17. Versaillesből 16-ról jelenti: az ellenség Páris déli részein új ütegeket épített, melyek tüzére győzelmesen feleltünk. Veszteségünk 2 tiszt és 7 ember.

Legújabb.

Bécs, jan. 17. A „Tagblatt” közli Londonból, hogy Favre elutasítá a conferentián való részvételt, — azzal indokolván ezen elhatározását, hogy a konferentián a béke kérdése is szönyegre fogván hozatni, bármennyire is óhajtsa a békét, és azt még súlyos áldozatok árán is bármily szükségesnek tartsa, — mind a mellett nem akarja magára vállalni az oly békekötés odiumát, mely területátengedéssel járna.

Berlin, jan. 17. (Hivatalos.) Versaillesből jelenti e hó 16-ról: E hó 15-én Koppen őrnagynak, a 77-ik ezredtől, másfél órai csatája volt Maracnál, Langrestől északnyugatra, mintegy 1000 mozgóőr ellen, kik egy zászló vesztesége mellett futásban tértek vissza Langresbe. — A második német hadseregnek eddig tudvalévő összes vesztesége e hó 6-tól 12-ig: 177 tiszt és 3203 ember.

Szent-Pétervár, jan. 17. A „Journal de St.-Petersburg” Beust sürgönyének azon állítása ellen polemizál, hogy Oroszország köszönettel tartozik Ausztriának azért, hogy az utóbbi nem vett részt a krimiai háboruban, — és úgy vélekedik, hogy Ausztria jóakarata károsabb volt Oroszországra nézve, mint a háboruban való nyilvános részvétel.

A nevezett lap óvatst tesz a Bukuresthe és Belgrádba küldött sürgönyöknek azon állítása ellen is, mintha az orosz körsüngöny alkalmas lenne arra, hogy Keleten a kedélyeket felizgassa. Ellenkezőleg, Oroszország, oktoberi jegyzékében ovaodott a keleti kérdés megpen-dítésétől.

Berlin, jan. 17. (Hivatalos.) Versaillesből jelenti a mai napról: Werder tábornok e hó 16-kán is megtartá magát a Belforttól délre elfoglalt hadállásaiban — a francziák ismételt támadásai ellen is.

Versailles, jan. 17. (Hivatalos.) Schmidt tábornok a Lavallba visszavonuló ellenség üldözése közben Vaigesen tul nyomult előre és ismét 200 foglyon felül kerített kézre. Alençon a 16. és 17-dike közötti éjjelen, könnyű csata után elfoglaltatott.

Konstantinápoly, jan. 17. A porta és Oroszország közt szakadatlanul folynak a tárgyalások. A porta nem akar semmi kötelezettséget magára vállalni, míg a conferentia nem nyilatkozik.

Belgrád, jan. 17. A „Vidodan” elismeréssel nyilatkozik a magyar kir. táblának, a Karagyorgyevits-perben hozott igazságos ítélete felett. Magyarország szabad földé nem enged tért a Szerbia ellen szöföldé összeesküvésnek, a szomszédos baráti érzelmek ezáltal megszárdulnak. Magyarország Szerbia haladását, és

ez Magyarország nagyságát és szabadságát óhajtsa.

Bécs, jan. 17. Azon eltérő nézetek, melyek Ausztria és Oroszország közt a conferentia jegyzőkönyvébe felveendő azon collectiv nyilatkozat szerkesztése körül felmerültek, mely szerint a conferentia ne birjon praejudicaló jellemel — megszűntek, és az osztrák szövegezés fogadtatott el. Ehhez Poroszország is egyezését adta.

Bécs, jan. 17. Bernstorff gr. Versailléből utasítást kapott, azon lehető kísérellet ellen, hogy Favrenak Páris bombázatása ellen kiadott tiltakozás jegyzéke a a conferentián felhozassék, — erélyesen fellépni. Mégis hiszik, hogy a vita, a tiltakozás felvételét illetőleg, alkalmat fogadni a békekötés megerősítésére.

Ujdonságok.

Főkapitányunk figyelmébe ajánljuk budai collegájának eljárását. 567 háztulajdonost itélt el pénzbürságra, mivel elmulasztották házaik előtt a járdátsöpörtetni. Ilyképlehetne nyaktörő közevettünkön is tudni, hanem nálunk a háziurak neánts virágok, s mivel nagyobb részben a képviseléstületben is ben ülnek, csak a jó időtől várhatjuk, hogy sikos járdáinktól megszabadít, természetesen bokáig érő sárt és szemetet advánájá helyett. Azért mégis elismerésünket fejezzük ki, hogy tegnap néhány ház előtt erősen tisztogatnak, habár nem a mellékutczákban, s bár az átjárókon (lásd a kaszinó) bokáig kell a vízben lubiczkolni.

A data az ujdonságok s i v i t á h o z Mint a „Kol. Közlöny” értesül, eddigelé 27 sorozó orvost böcsátottak el, kikre visszaélés bizonyult be.

Egy szökevény. Nagy József kir. postamester Lippán felhívja a hazai postamestereket, hogy ha Ivanits Miklós esztergarmegyei, szt.-tamási születesü postakiadó tartózkodási helyét megtudnák, azonnal tudassák a temesmegyei lippai főszolgabírósnál. Elulített postakiadó többrendbeli sikkasztást követvén el, január 3-ikán álomását hirtelen elhagyta s azóta nyomtalanul elűnt.

Bauerné vendéglőjében ma a katonai zenekar egészen új programot fog játszani, melyre nevezett vendéglő tulajdonosa szíveslettel meghívja a közönséget. Belépti-díj 30 kr.

Tur és Hunyad vasuti állomási közt, írja a „Kelet” a vonaton egy mahakereskedő tegnapelőtt, ismeretlen új társai által meggyilkoltatott és a waggon ablakán holtteste kidobott, 110 szarvasmarha nála lévő ára elraboltatván. A tettesek erélyesen nyomoztatnak.

Pesten a Dorottya-utezai Kron kalapkereskedésében pár nap óta egy porosz pickelhaube volt a kirakatban e felirattal: „Orleansnál a francziák által elfoglaltatott.” Tegnapelőtt egy porosz ur lép be az üzletbe s kéri a sisakot. A gazda udvariasan tudatja, hogy az nem eladó, az ur nem tágit s ismételtlen kéri, mire a kalapos 20 fnt árt szab. A porosz ur szó nélkül veszi ki tárczáját, teszi le az összeget s elviteti a pickelhaubét, mely porosz szeméit sérté.

Méhkerékről írják, hogy: Folyó hó 2-án több méhkeréki lakos N.-Váradra utazva, a lessivölgyben lévő koresmánál megállapodtak életni, ezek közül Szucsigan Stafán nevű mintegy 30 éves ember, midőn a lovainak vizet akart hozni a kut körülüli jégén elcsuszva beleesett a 6 l mélységű kutba, többi társai ezt észrevéve hamar a vedret utána böcsátották, mibe ő megkapaszkodva, húzták felfelé; — s midőn már majd a kut száájához ért, elejtette a vedret és ismét vízszazuhant a kutba, — visszaesés közben felkiáltva, hogy „na drácsa, járe meducsá,” „no ördög, ismét viszel” de társai ujong leeresztvén a vedret, azzal szerencsésen felhúzták, s vizes ruháiból levetkezve két dunnába takarták, úgy vitték el Nagy-Ürögre, hol száraz ruhát kölcsönözött, s azonnal maga hajtotta be N.-Váradra kocsját s eladva tengerijét, hazajött, s ezen kényszerfürdés után is egészséges.

Videki történetke. A „Vasm Lap” írja: K-n f. hó 11-én éjféltájban P. kereskedő segéd zörgést hallott ablakán. A mélyen alvó felébredvén, ismételt zörgésre kinyitá ajtaját, s ime egyszerre csak két fiatal honvéddal szét állt előtt. Segédünk először nem tudta mire vélni a szokatlan látogatást, de igazán még csak akkor lett meglepetve, midőn az egyik altiszt revolvért szegezett mellének, s fölé egy levél kiadását követelte, melyet neki csak nemrég egy helybeli kisasszony irt. A segéd ur a honvédek fenyegető állásából látva, hogy a dolog nem tréfa, szép csendesen a tárczája nyult, s a kívánt levélkét előadta. Az egyik honvéd az asztalra helyezvén a revolvért, a levelet átvette, s elrejtvén, társával együtt hirtelen eltávozott. Másnap a segéd a következő tartalmu levelet kapta: On elég lovagiatlan volt egy lány szerelmével kérkedni, s annak levélét mások előtt fitogtatni. Ennek folytán Julis barátommal elhatároztuk öntől a levelet visszaszerezni, mi a mai éjjelen szerencsésen sikerült is. Revolveremet nem kívánom vissza; tartsa meg ön emlékül! Róza.” Embereinknek csak most jutott eszébe a revolvért közelebből szemügyre venni, a mikor is kitűnt, hogy az nem annyira vasból, mint egy tömeg összegyurt fekete-czukorból volt készítve. Fialat emkerek, a morált — ha van benne — vonjátok ki magatok belőle!

Egy párisi bazar. Karácsony napján Párisban a közoktatási miniszterium épületében nagyszerű bazar nyílt meg a háboru áldozatainak fölségelésére. Egy Froment Móríc

által vésett arany serleg s egy Mignom lámpa közt (ez utóbbinak színezett gót ablakai egy kis kápolnát képezvén) ezüst kosarakban állott a burgonya, vöröshagyma avagy beszózott marhahús, s kevesebbet kértek az edényekért mint tartalmáért. Egy pulyka bársony és selyem vánkosen egy pár száz frankon kelt, s a fehér litsztel töltött bonbon-dobozok magasabb árokon kéltek, mint a minőket Siraudin valaha legfinomabb szaloczukraiért kért. Egy ládácska szivarért, melyért Jules Simonne 100 frankot kért, Dorian közmunkamiszter egy ezres bankjegyet nyújtott át s tovább ment anélkül, hogy a fölséges összeg visszaadására várt volna. Dore Gusztávnak egy vázlata, mely egy ifju katonát ábrázolt, amint épen a nejtől bucsut vesz, 270 frankon kelt; s Hugó Viktór levele a németekhez, melynek ára közönségesen két krajczár, 120 frankot jövedelmezett, mert a költő sajátkezű aláírásával volt ellátva. Több palaez pézsgő a tuillieriák palotájából, poharankint 5 frankon árultatott s egy pár szép zeller 69 fr. 50 centimeon ment el; míg az apró retek csomókint 10 frankot hozott be. E vásárból, mely egy egész hétig tartott, 100,000 frankot vártak az említett jótékony célra.

* Színház. Ma csütörtökön, jan. 19-kén adatik: „ORPHEUS az ALVILÁGBAN.” Látványos vig operette, 4 felv.

Közzgazdaszat.

A közzgazdasági miniszterium köréből a következőkről értesülünk: A miniszterium e napokban szerződést kötött a Robey és társa angol gépgyár helybeli ügynökeivel a tárgyban, hogy a Thomsonféle közuti gőzmozdony f. é. ápril végéig behozassék, s az ország több pontján ezzel kísérletet tegyenek. E gőzmozdonyról a „Times” számos közleményt hozott s azok nagy mértékben felkeltették a gazda- s iparvilág figyelmét. Szántani úgy lehet vele, mint az állaterővel, megfordul bármely szűkhelyen, s eként közvetlenül vonhatja az ekét. E mozdony vontatni képes köutön, farlón, réten, szántóföldön, homokon, sárban és hóban egyaránt, sőt jégen is, amennyiben kerekének kaucsuk fölülete kapcsokozásra is képesíti s meredeknél 9 millimetryni emelkedésnél is nehézsé nélkül viszi terhé. A „Times” szerint 6 lőreji mozdony 680 mázsa terhet vontatott hegynek. Sebessége állitólág óránként 8 angol mföld. Föl-említjük még, hogy a mozdonynak három kereke van, kettő hátul, egy elől, hogy hadicélokra is, például nehéz ágyuk vontatásánál, alkalmazható s ára kilencz száz font sterling. E mozdonyt Pesten alkalmasint májusban fognak történni kísérletek, miről különben még részletes hírt adunk. — Ehhez hozzá esatolhatjuk azt, hogy ugyancsak a közzgazdasági miniszterium intézkedett arról is, hogy Angliában leggyakorlatiabbnak talált közösen kályhák, takaréktűzhelyek és sütő-kemenczék mintái beküldetvén, azok itthon terjesztessenek. A tűzfia árának rohamos emelkedése a közzsénnel való fűtést nálunk is elodázhatlan szükségé tevé, a miniszterium ebeli fáradozásai közzsénnet érdemelnek, különösen, ha azok párosulnak azzal, hogy a közzsén, az illető szállított vonalak szaporodtával, minél ocsóbbá tétessék.

A szállítási kalamitások folyvást nagyobb súlyllyal nehezdednek összes kereskedelmünkre, s vége-hossza nincs a recriminatióknak. A legfontosabb vonal az osztrák államvaspályáé lévén, ez elen most az igazgatóság azzal igyekszik magát védeni, hogy az Erzsébet-pályát jelöli ki bünbaknak, mivel ez nem küldé vissza idejekorán a kocsikat. Ugyancsak az államvasut igazgatósága még egy másik fontos nyilatkozatot is adott ki. A jelen körülmények közt, ugymond, csak azon esetben lehet a közönség igényeinek eleget tenni, ha a vasutigazgatóság valóban át tudja tekinteni a különféle irányokba történt szállításokat. Ez azonban lehetenné tétetik, ha a küldemények földaditulságosan használják az üzletszabályok 43. §-nak azon engedélyt, hogy a bizonyos helyre indított árut utólag más helyen kívánják leadatni. Ez nagyon zavarja a forgalmat, s így a kereskedelem érdekeit is károsítja. Ennélfogva az osztrák államvasut igazgatósága szorosan ragaszkodva az üzletszabályokhoz, megtiltotta az állomásisteknek, hogy a szállított utólagos utasításainak eleget tegyenek; ha nem az áru visszavétele, vagy az eredetiltől különbözö csimzetnek átadása céloztatik. A rendeltetési hely változtatását célzó utasítás csak akkor vétetik figyelembe, ha az áru még a feladási helyen van.

Üzlet tudósítás.

Pest, jan. 17. A gabna üzlet csendes, vevők és eladók tartózkodók, s azért a forgalom korlátolt s az árak változatlanul szilárdak.

Eladások. Buzza: 400 vm: 87 és fél fns. 6.30, 805 vm. 87 fns 6 fr 25, 700 vm. 8 fns 6 fr 17 és fél, 500 vm. 6.15, 200 vm. 6.12 és fél, 1500 vm. 85 háromn. fns 6.10, 600 vm. 85 és fél fns 6, 2000 vm. 86, 1600 vm. 84 és 1000 vm. 83 fns 5.92 és fél, a malomba szállított, 600 vm. 85 fns 5 fr 95, 300 vm. 5 fr 90, 900 vm. 83 háromn. fns 5 fr 85, 500 vm. 82 és egyneved fontos 5 forint 60 kr., — mindez 3 havi fizetésre. Róz s, 3000 mérő 79—80 fontos 3 forint 57 és fél kr., 5000 vm. 78—80 fns 3 fr 50, 3 havi fiz. Árpá, 2000 vm. 70—72 fns 2.55, 1000 mr. 2.50, 500 mr. 68—72 fns 2 fr 42 és fél, 600 mr. 2.35. Zab, 1000 mr. 45—50 fns 2.25.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. január 18-én.

5% Metallique	57 9/10	Hítelbonyok	260. —
Nemzeti kölcsön	67 20	Válts. Umlanra	124.15
1860. évi kölcsön	94.80	Értst.	121.15
Bankrészvény.	759	Arany.	5.85 1/10

Napoleonkor 9.96 1/10

A szerkesztésért felelős: Bettelheim Vilmos.

